

Горан Ж. КОМАР

ПОПИСИ СЕЛА ТОПАЉСКЕ КОМУНИТАДИ

Овом приликом пружамо попис становништва насеља Топалске комуниади из 1780. године. Попис до сада није објављен. Начињен је ћирилицом. Пружа драгоцјене податке о броју становника пописаних села рашчлањујући становништво на „људе од оружја“ (16 до 60 и више година), дјечаке, дјевојчице, жене, свештенство, посебан број морнара. Попис је изузетан и из разлога што доноси број мачева, пушака и пиштоља у селима комуниади, али и број „мајстора од сваког заната“. Такође обухвата стоку која се дијели на ораће волове, коње, ситну стоку и прасад. Уколико су становници села посједовали бродове, приказан је и њихов број рашчлањен по врсти (пулаке, трабакуле...). Пописани су и млинови. Велики број села комуниади имао је уљане млинове који су грађени и на изворима са малом издашношћу, подизањем јажа са водом. На тај начин стицала се слика о економској снази насеља у саставу најмлађе и најзападније бокешке општине под влашћу Млетачке републике.

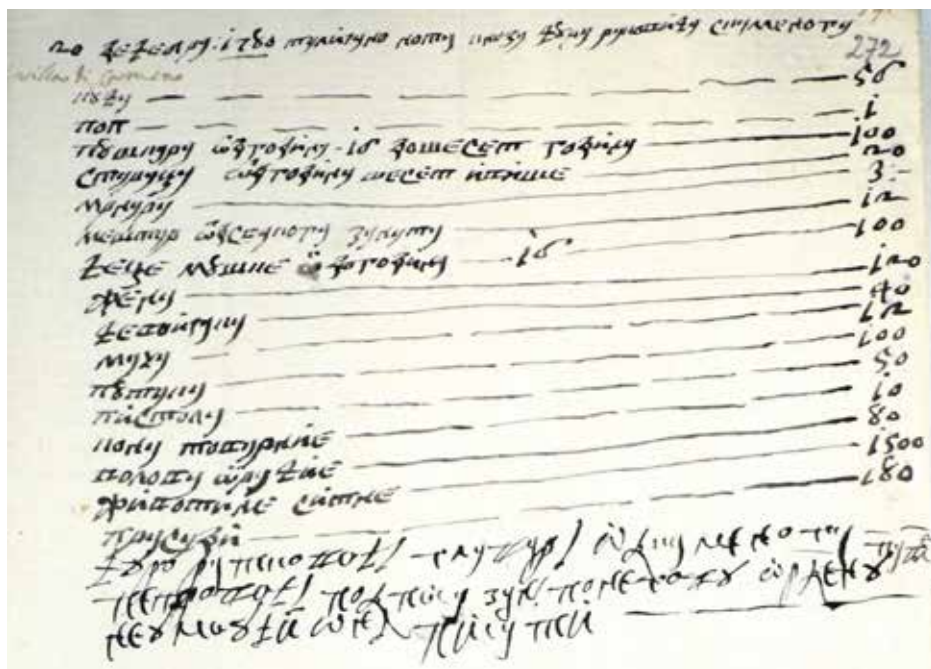
Овај попис је јако драгоцјен јер стоји усамљен у дугачком периоду. Када се подаци о броју становника упореде са подацима које доносе „Ноте од соли државе Новске“ који су израђивани у циљу требовања количина соли у периоду 1750-1799. године, тада се заиста добија цјеловита слика становништва комуниади у другој половини 18. вијека, нарочито по броју становника. Овај попис посебно води рачуна о броју морнара. Пуно касније, у вријеме француске окупације 1808. године, биће израђени пописи херцегновских села звани „Ноте од мернара“ који су усмјерени на евиденцију мушких глава (домаћин, мушка дјеца код куће и „на двору“, и морепловци). Нажалост, сачуване су само ноте планинских села Мокрина, Каменог, Жлијеба, као и Пода који се налазе ближе граду, а истицали су се у поморској дјелатности. Разноврсни пописи насеља Топалске комуниади, укључујући сачуване Матичне књиге 18. вијека сабрани су и објављени недавно (Горан Ж. Комар, *Херцегновски ћирилични пописи (1750-1826)*, Херцег Нови, 2011, 305-11). Из објављене грађе, види се да су постојали пописи свих села који су израђени у првој години живота комуниади (1719), а да је сачуван само попис села Кути. Ови првобитни пописи били су врло детаљни, јер су пружали податке о свим породицама доносећи имена домаћина, способних за оружје - „пушкари“, жене, мушку и женску дјецу.

КАМЕНО, 20. децембар 1780.

20 декебра :1780 талниано нота кнаеза Ђуро ра(т)ковниќа с каменого villa di Cameno

поп	1
пѣшкара оѡд годнна - 16 до шесет годнна	100
стараца оѡд годнна шесет н внше	20
црнара	3:-
мештар оѡд свакога заната	12
ѡце мѣшке оѡ (!) до годнна 16	100
жена	120
ѡвонѡка	40
пѣшака	100
пнстола	50
кона товарнне	10
волока оѡраѡне	80
животнне снтне	1500
прасади	180
Ђуро ратковниќ главарѡ оѡд каменого павле	
петровниќ подпнса занѡ по неговѡ оѡрденѡ	
не ѡмнѡѡн оѡнѡ пнсати	

ПОДИ, 20. децембар 1780.

года 1780: на :20: децембра по талниано
villa si Podi

колинко не кѣѣа		91
попова		2
лѣдн од ѿрѣжнѣ од годнѣа шеснанестъ до годнѣа :60	:лѣо:	113
стараца од годнѣа шессетъ н внше	:лѣо:	14
манстора о свакога заната	:лѣо:	36
мернара	:лѣо:	12
ѣеце лѣшке до годнѣа шенанест	:лѣо:	112
жена	:лѣо:	134
ѣевонѣака	:лѣо:	85
лѣаѣа	:лѣо:	68
пѣшака	:лѣо:	115
пнстонла	:лѣо:	82
лѣнна брашненне	:лѣо:	7
лѣнна ѣлана	:лѣо:	3
кона од седла	:лѣо:	
кона о самлара	:лѣо:	3
волова ораѣне	:лѣо:	62
животнне снтне	:лѣо:	115
прасади	:лѣо:	82

ннко радѣловнѣ главаръ од пода аферлавацѣ

ЖЛИЈЕБИ, 20. децембар 1780.

20: декебра -1780 талниано нота кнеза петра деспиннића са жланеба
villa di Sliebi

кџџа	19
лџдн џд орџжнџ џд годнџа -16 до годнџа -60	25
стараџа вџше џд шесет	3
џеџе до годнџа-16	35
жена	30
џевониџа	23
џаџа	12
пџшаџа	28
пџстола	15
џона џд саџара	5
џолоџа џраџџе	20
жџвотџнџе сџтџе	860
пџраџадџ	50
џрџнар(а)	1

Г(л)авар петар деспиннић афе(р)џаџаџи џџа џорџџџе
раџџџ по(а)пџсаџџ за џстоџа бџ(џ)шџ џд џџа џолен

20. декември - 1780 пулито докучи пасу петру фелдмарш и скарлаш

1827 274

ЛѢДИ ѿ фелдмарш ѿ фторини - 10 фторини - 60	19
Спириту паше ѿ фелдмарш	3
Фелд фторини - 10	35
Фелд	30
Фелдмарш	23
Муч	12
Пашу	15
Пашу	5
Пашу ѿ фелдмарш	20
Пашу ѿ фелдмарш	80
Пашу ѿ фелдмарш	50
Пашу	1
Пашу	
Пашу петру фелдмарш и фелдмарш и скарлаш	
Пашу петру фелдмарш и скарлаш	

АХН, ПУМА, ф. 268, 274

202 *Handwritten header text*

275

<i>Handwritten entry</i>	43
<i>Handwritten entry</i>	1
<i>Handwritten entry</i>	40
<i>Handwritten entry</i>	10
<i>Handwritten entry</i>	3
<i>Handwritten entry</i>	13
<i>Handwritten entry</i>	50
<i>Handwritten entry</i>	80
<i>Handwritten entry</i>	43
<i>Handwritten entry</i>	10
<i>Handwritten entry</i>	48
<i>Handwritten entry</i>	30
<i>Handwritten entry</i>	3
<i>Handwritten entry</i>	3
<i>Handwritten entry</i>	70
<i>Handwritten entry</i>	150
<i>Handwritten entry</i>	40
<i>Handwritten entry</i>	

Handwritten text at the bottom of the page

АХН, ПУМА, ф. 268, 275

ТОПЛА, 20. децембар 1780.

(17)80 на 20. деценьбѣра

НОТА КЪНЕЗА МАТА МНАСТНИКОВИКА ОДЪ ТОПЛАЕ У ОВОН НОТИ	
ДЪША КЪРЪСАНЬСЬК)НЕ	273
У КЪНЕЖИНИ КЪКА КЪРЪСАНЬСЬК)НЕ	51
ГЪРЪАСК)НЕ КЪКА	192
РЕДОВНИКА ВЪРАТАРА У СВЕТИ АНГЕЛОНА	4
ПОПА РИЦЬСКА	3
У МАНАСТРИУ НА САВНИИ КАЛЪКЕРА СВЕЩЕННИКА	8
ДЪАКОНЪ	1
ЦЪРКОВНИИ СЪЛЪЖИТЕЛА	11
ПОПА ГЪРЪАСКА	3
ПЪШЪКАРА ОДЪ ОУЖИТА ОДЪ ШЕСТНАЕСЪ	
ГОДИНА ДО ШЕСЕТЪ МЪНАДИКА	243
СЪТАРАЦА ЛЪДИ ОДЪ УГОДИНА ШЕСЕТЪИ ВИШЕ	30
МЕСЦАРА ОДЪ ЪСКАКОГА ЗАНАТА	40
МЪРЪНАРА	66
ПАТЪРЪНА	12
КЕЦЕ МЪШКЕ ДО ГОДИНА ШЕСНАЕСЪ	224
ЖЕНА	260
КЕКОТАКА	302
ПЪШАКА	243
МАТА	200
ПИСТОЛА	200
САБАЛА	10
МЪНИИ БЪРАШЬНЕНА	3
МЪНИИ УЛАНА	10
КОНА ОДЪ САМАРА	2
ВОЛОВА ОДЪ ОРАНА	10
ЖИВОТИИ СИТЪНЕ	20
ПЪРАСАДИ	60
ПЪЛАКА	7
ТЪРАБАКЪЛЕ	4
ПЕЛН(ГЕ)	2
БАР(ЪКЕ) ...НЕ	8

276

80.	1) 20. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ	
	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΜΑΤΙΑ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	273
	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ	56
	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΛΟΓΟΥ	192
	ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΠΑΡΑΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΧΕΙΡΟΠΡΟΔΕΚΤΩΝ	4
	ΚΟΤΑ ΡΑΜΕΙΩΝ	3
	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	8
	ΖΕΥΞΗ	1
	ΧΕΙΡΟΠΡΟΔΕΚΤΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	11
	ΚΟΤΑ ΤΑΡΕΧΩΝ	3
	ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	243
	ΚΟΤΑ ΖΩΟΤΕΚΝΩΝ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	30
	ΚΟΤΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	40
	ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	88
	ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	12
	ΠΥΡΡΑΧΙΑ	224
	ΚΕΡΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	280
	ΚΕΡΑΤΑ	302
	ΚΕΡΑΤΑ	243
	ΚΕΡΑΤΑ	200
	ΚΕΡΑΤΑ	200
	ΚΕΡΑΤΑ	10
	ΚΕΡΑΤΑ	3
	ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	10
	ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	2
	ΚΟΤΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	10
	ΚΟΤΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	20
	ΚΟΤΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΕΝΩΝ	80
	ΚΟΤΑ	7
	ΚΟΤΑ	4
	ΚΟΤΑ	2
	ΚΟΤΑ	8

МИОЧЕВИЋИ (КУМБОР) и ЂЕНОВИЋИ, 20. децембар 1780.

20: децембра -1780: талниано нота од мнџчевића и Ђоновича кнез трнпо новакович

кџџа	45
попова	1
пџшкара ѓд годнна =16: до годнна -60	65
стараца кон сџ пасалн годнна -60 н више	6
манстора ѓд свакога заната	10
џрнара	28
џеце мџшке до годнна -16:	48 (46?)
жена	34
џевониака	50
џата	12
сабала	2
пџшака	80
пнстола	31
џ(а)нна џланне	4
кона ѓд сам(а)ра	2
волнка (!) ѓраџне	23
џнвотнне снтне	85
прасадн	62
пџлаке	2
трабакџле	1
џарака џалане од весла	5

главар трнпо новаков аверџавал како
више на џорџне раднч попнџеџ по не
говџ ѓрденџ не џџнџџн ѓн писати

ТРЕБЕСИН, 21. децембар 1780.

21: децембра -1780: талниано нота село требесини и сџшџепна

кџџа	45
поп	2
пџшкара од годница :16: до година -60	60
стараца од година шесет и више	8
манстора од свакога заната	20
мрнара	12
џеце мџшке до година =16	71
жена	62
џевониака	69
мача	30
пџшака	67
пнстола	40
млин брашени	1
кона од самара	4
волова ораџне	25
животине ситне	150
прасади	70

сндо палнкџџа главар од села требесини и сџшџепанџ

авермавади како више на мларни фонтана подписџеди се за нстога тако од гннега
молен не џмнџџи он писати

МОЈДЕЖ, 20. децембар 1780.

20. децембра : 1780: талниано нота кнеза николнае бранџовиќа село мондеж

кџџа	97
попова	3
пџшкара од годнна =16: до годнна -60	80
стараца кон сџ пасалн годнна -60	30
манстора од свакога заната	20
џрнара	10
џеце џџшке до годнна -16:	132
жена	152
џевониака	80
џаџа	20
пџшака	85
пнстоле	50
џанна брашненне	10
џанна џланне	2
кона од самлара	13
волоба џџраџне	40
џивотинне снтне	300
прасади	150

николнца брановиќџ главарџ од мондежа афермава

ниа нико радџловниќ подџписа по негова орденаџ не џџџџни онџ писати

РАТИШЕВИНА, 20. децембар 1780.

20: децембра -1780 талниано нота од ратишевине нџко саблнџ кнез

кџџа	42
попова	3
лџди пџшкара од годнна 16: до годнна -60	50
стараца кон сџ пасалн годнна -60 н внше	12
џрнара	8
џанстора од свакога заната	15
џеце џџшке до годнне =16:	30
жена	85
џевониака	40
џџџа	15
пџџака	50
пнстола	30
џанна џлана	2
кона од саџара	8
волоба џџџне	28
жнвотнне снтне	200
прасади	80

кнез џџко саблнџнџ лверџ(а)ва како внше

БАОШИЋИ, 21. децембар 1780.

21: децембра -1780 талниано нота ѿ баѿшиња
villa di Baossich-

кѿѿа	50
попова	1
лѿдн ѿд орѿжа до годнне :60: ѿд шеснаес	58
стараца ѿд годнна :60: н внше	56
мештара ѿд свакога заната	5
мрнара	10
ѿце мѿшке до годнна =16:	89
жена	82
ѿвоника	58
мача	15
пѿшака	36
пнстол	30
млна брашнена	2
млна ѿлана	3
животнне снтне	15
прасадн	25
барке мале ѿд весла	3

кнез мнтар ѿ(т)ковнѿ авермава(м)

21: фазеару-ітдо прлітїно потї ѿстїїшнїтї 281 197

пїлнї фазрїш-

пїлнї	50
пїлнї	1
пїлнї ѿфазрїш фотозїлнї: бд: ѿфїш-сакїс	58
Спїруру ѿфотозїлнї: бд: ітїшнїс	50
мїшпїру ѿфотозїлнї: бд: ітїшнїс	5
мїшпїру	10
мїшпїру	89
Зї-цї мїшнїс фотозїлнї-іт:	82
фрїш	58
фрїш	15
мїшпїру	30
мїшпїру	30
мїшпїру	2
мїшпїру	3
мїшпїру	15
фрїш	12
мїшпїру	3
мїшпїру	3
мїшпїру	3

пїлнї фазрїш- ітдо прлітїно потї ѿстїїшнїтї

АХН, ПУМА, ф. 268, 281

КУТИ, 21. децембар 1780.

21: децембра -1780: талниано нота од кѣта н ластве

кѣѣа	72
попова	1
пѣшкара од шеснаес годнна до шесет	100
стараца кон (н)манѣ годнна више 60	12
манстора од свакога заната	10
ѣрнара	10
ѣце мѣшке до годнна =16	90
жена	100
ѣвоника	80
ѣта	40
пѣшака	80
пнстола	50
ѣнна од брашна	4
ѣнна ѣлана	5
кона од самара	5
волоба ѣраѣне	40
животине снтне	250
прасадн	75
трабакѣла	1
кон(а) од сѣдла	1

сндо кочетановнѣ главарѣ од кѣта аферѣла
валѣ како више нѣа ннко радѣловнѣ подпн
са по неговѣ орденѣ не ѣмнѣѣн онѣ пнсати

